

ΘΕΜΑ Α

A1. δ. (προπίνιο $\text{CH}_3\text{C}\equiv\text{CH}$ και προπαδιένιο $\text{CH}_2=\text{C}=\text{CH}_2$)

A2. β. (x mol C_6H_{14} δίνουν $7x$ mol H_2O)

A3. γ.

A4. α. (μεθυλοπροπένιο $\rightarrow$ 2-μεθυλο-2-προπανόλη)

A5. δ.

ΘΕΜΑ Β

B1. Σ - Λ - Λ - Λ

B2. - οξύ $\text{C}_v\text{H}_{2v}\text{O}_2$ με $M_r=46$, άρα $12v+2v+32=46 \Rightarrow v=1$.

Δηλαδή, ο μοριακός τύπος είναι **CH_2O_2** (μεθανικό οξύ: HCOOH)

- αλκοόλη $\text{C}_v\text{H}_{2v+1}\text{OH}$ με $M_r = 12v + \underbrace{2v+2}_\text{H} + \underbrace{16}_\text{O} = 14v+18$

Έτσι: 1mol ή $(14v+18)$ g της αλκοόλης περιέχουν 16 g οξυγόνου
αλλά τα $\frac{100}{14v+18}$ g » » 50 g οξυγόνου

Άρα θα ισχύει: $\frac{14v+18}{100} = \frac{16}{50} \Rightarrow v=1$

Δηλαδή, ο μοριακός τύπος είναι **CH_3OH** (μεθανόλη)

- υδρογονάνθρακας C_xH_y με $M_r=12x+y=26 \rightarrow$ μόνη δεκτή λύση: $x=2, y=2$

Δηλαδή ο μοριακός τύπος είναι **C_2H_2** (αιθίνιο: $\text{CH}\equiv\text{CH}$)

- Αλκένιο C_vH_{2v} με $M_r=12v+2v=14v$

Είναι $n = \frac{56}{22,4} = 2,5$ mol, οπότε από τη σχέση $n = \frac{m}{M_r \text{ g/mol}}$ με αντικατάσταση

προκύπτει: $2,5 = \frac{70}{14v} \Rightarrow v=2$

Δηλαδή, ο μοριακός τύπος είναι **C_2H_4** (αιθένιο: $\text{CH}_2=\text{CH}_2$)

- καρβονυλική ένωση $\text{C}_v\text{H}_{2v}\text{O}$ με $M_r = 12v + 2v + 16 = 14v+16$

Δίνεται ότι $m_\text{O}=2m_\text{H}$ άρα θα ισχύει $16=2\cdot(2v) \Rightarrow v=4$

Δηλαδή, ο μοριακός τύπος είναι **$\text{C}_4\text{H}_8\text{O}$**

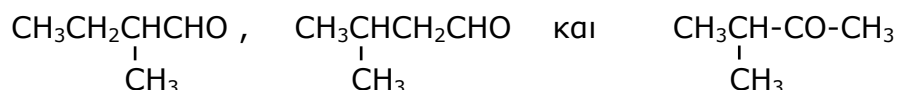
B3.α) ΣΩΣΤΟ το (3)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Δύο διαδοχικά μέλη μιας ομόλογης σειράς διαφέρουν κατά την ποσότητα $-\text{CH}_2-$, επομένως οι σχετικές μοριακές μάζες τους (M_r) θα διαφέρουν κατά 14. Οπότε, για δύο τυχαία μέλη μιας ομόλογης σειράς οι M_r θα διαφέρουν κατά ένα ακέραιο πολλαπλάσιο του 14.

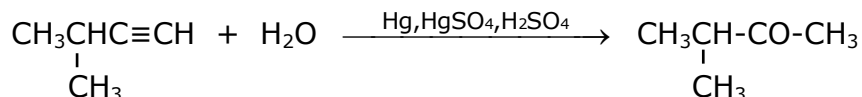
Από τα ζεύγη που δίνονται, μόνο το (3) ικανοποιεί αυτή την προϋπόθεση: Οι M_r 46 και 88 διαφέρουν κατά 42, δηλαδή $3\cdot 14$.

β) $\text{CH}_2=\text{CHCH}_2\text{CH}_3$, $\text{CH}_3\text{CH}=\text{CHCH}_3$ και $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{CH}_3$

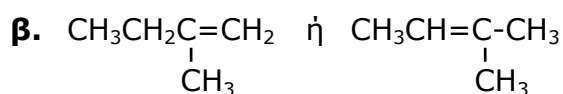
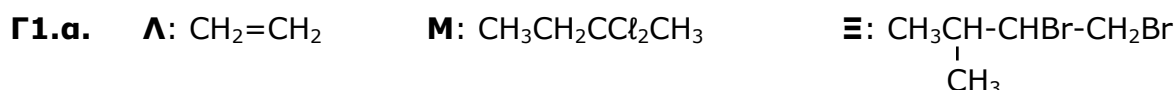
Υ) Υ₁. Δύο αλδεΐδες και μία κετόνη:

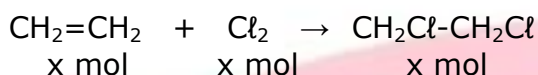
Υ₂. Μόνο η κετόνη μπορεί να παραχθεί με προσθήκη νερού σε αλκίνιο:

ΘΕΜΑ Γ

Γ2. Έστω ότι αντέδρασαν x mol αιθενίου και x mol χλωρίου:

Είναι $M_r(\text{CH}_2\text{Cl-CH}_2\text{Cl}) = 2 \cdot 12 + 2 \cdot 35,5 + 4 \cdot 1 = 99$ άρα $x = \frac{3,96}{99} = 0,04 \text{ mol}$

Αντέδρασαν:

- 0,04 mol αιθενίου ή $0,04 \cdot 22,4 = 0,896 \text{ L (STP)}$

- 0,04 mol χλωρίου ($M_r = 71$) ή $0,04 \cdot 71 = 2,84 \text{ g}$

Γ3.α) Έστω ότι σε 68 g του μίγματος (M) περιέχονται $x \text{ mol CH}_2=\text{CH}_2$ ($M_r = 28$) και $y \text{ mol CH}\equiv\text{CH}$ ($M_r = 26$). Τότε θα ισχύει: **$28x + 26y = 68$ (1)**

Ο όγκος του μίγματος είναι 56 L (STP), οπότε: **$(x+y) \cdot 22,4 = 56$ (2)**

Από την επίλυση του συστήματος των (1) και (2) προκύπτει **$x = 1,5$** και **$y = 1$** .

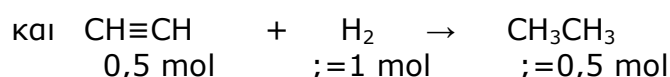
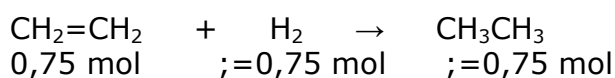
Δηλαδή, στα 68 g του μίγματος (M) περιέχονται 1,5 mol ή $1,5 \cdot 28 = 42 \text{ g CH}_2=\text{CH}_2$.

β) Το αέριο μίγμα (M) είναι ομογενές, επομένως, αφού γνωρίζουμε τη σύσταση σε ορισμένη ποσότητά του, μπορούμε να βρούμε τη σύσταση και σε οποιαδήποτε άλλη ποσότητα αυτού.

Σε 68 g του (M) περιέχονται 1,5 mol $\text{CH}_2=\text{CH}_2$ και 1 mol $\text{CH}\equiv\text{CH}$

Σε 34 g του (M) » ; = **0,75 mol $\text{CH}_2=\text{CH}_2$** και ; = **0,5 mol $\text{CH}\equiv\text{CH}$**

Η ποσότητα του H_2 ($M_r = 2$) είναι $n = \frac{5}{2} = 2,5 \text{ mol}$. Αυτή η ποσότητα επαρκεί για την πλήρη υδρογόνωση του μίγματος. Συγκεκριμένα:

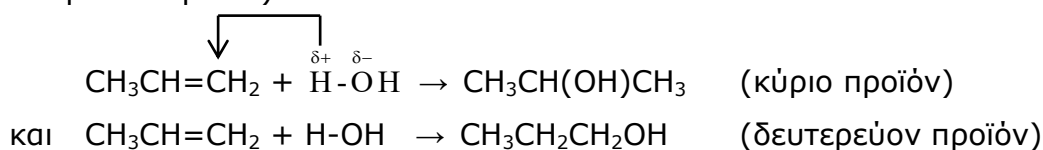
Τα δύο συστατικά του μίγματος αντιδρούν πλήρως με $0,75+1=1,75$ mol H_2 και παράγονται συνολικά $0,75+0,5=1,25$ mol CH_3CH_3

Δηλαδή, το μίγμα που εξέρχεται από τον σωλήνα μετά την αντίδραση αποτελείται από:

- $1,25$ mol ή $1,25 \cdot 30 = 37,5$ g CH_3CH_3 ($M_r=30$) που παράχθηκαν και

- $2,5-1,75=0,75$ mol ή $0,75 \cdot 2=1,5$ g H_2 ($M_r=2$) που περίσσεψαν

Γ4. Κατά την αντίδραση του προπενίου με νερό, το μεγαλύτερο μέρος του μετατρέπεται σε 2-προπανόλη (κύριο προϊόν) και το υπόλοιπο σε 1-προπανόλη (δευτερεύον προϊόν):

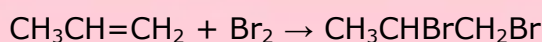
α. Η A2 που παράγεται σε πολύ μεγαλύτερη ποσότητα είναι το κύριο προϊόν. Επομένως, οι συντακτικοί τύποι είναι: A1: $CH_3CH_2CH_2OH$ A2: $CH_3CH(OH)CH_3$

β. Οι ποσότητες των δύο αλκοολών ($M_r=60$) είναι:

$$n_1 = \frac{3}{60} = 0,05 \text{ mol της A1} \quad \text{και} \quad n_2 = \frac{27}{60} = 0,45 \text{ mol της A2}$$

Σύμφωνα με τη στοιχειομετρία των αντιδράσεων, αντέδρασαν συνολικά $0,05+0,45=0,5$ mol προπενίου.

γ. Η ποσότητα του Br_2 είναι $n=c \cdot V=0,5$ mol, οπότε αντιδρά πλήρως με τα $0,5$ mol προπενίου, σύμφωνα με την αντίδραση:

Εφόσον αντιδρά όλη η ποσότητα του Br_2 , το διάλυμα αποχρωματίζεται πλήρως.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.α) A: $CH_3CH_2CH_2C \equiv CCH_3$

B: $CH_3CH_2CH_2CH=CHCH_3$

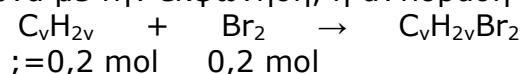
Γ: $CH_3CH_2CH_2CH(OH)CH_2CH_3$

Δ: $CH_3CH_2CH_2CH_2CH(OH)CH_3$

β) προϊόν: $CH_3CH_2CH_2CH_2COCH_3$ ασταθής ένωση: $CH_3CH_2CH_2CH=CHCH_3$
OH

Δ2.α) Έστω ότι το μίγμα αποτελείται από x mol του αλκενίου X (C_vH_{2v} , $v \geq 2$) και x mol του αλκανίου Ψ (C_kH_{2k+2} , $k \geq 1$).

Η ποσότητα του Br_2 είναι $n=c \cdot V=0,2$ mol. Με το Br_2 αντιδρά μόνο το αλκένιο. Σύμφωνα με την εκφώνηση, η αντίδραση είναι πλήρης:

Επομένως το $x=0,2$.

Δηλαδή το μίγμα αποτελείται από $0,2$ mol C_vH_{2v} (X) και $0,2$ mol C_kH_{2k+2} (Ψ).

β) Για το X η $M_r=14v$, επομένως τα $0,2$ mol ζυγίζουν $m_x=0,2 \cdot 14v$ g

Για το Ψ η $M_r=14κ+2$, επομένως τα 0,2 mol ζυγίζουν $m_ψ=0,2 \cdot (14κ+2)$ g
 Η μάζα του μίγματος είναι 11,6 g, επομένως θα ισχύει:

$$2,8ν+2,8κ+0,4=11,6 \Rightarrow ν+κ=4$$

Εφόσον $ν \geq 2$ και $κ \geq 1$, οι δυνατοί συνδυασμοί είναι:

$$\{ν=2, κ=2\} \text{ και } \{ν=3, κ=1\}$$

Ο πρώτος συνδυασμός απορρίπτεται, επειδή το αλκένιο με προσθήκη νερού δίνει κύριο προϊόν την ένωση Ω (άρα και δευτερεύον προϊόν), επομένως δεν μπορεί να είναι το $CH_2=CH_2$, το οποίο δίνει ως μοναδικό προϊόν την CH_3CH_2OH .

Άρα οι ζητούμενοι συντακτικοί τύποι είναι: X: $CH_3CH=CH_2$
 Ψ: CH_4
 Ω: $CH_3CH(OH)CH_3$

Δ3. Ο υδρογονάνθρακας Y είναι ακόρεστος, αφού αντιδρά με H_2 και στη συνέχεια με Br_2 , και επειδή έχει 2 άτομα C στο μόριό του θα είναι το αιθίνιο (C_2H_4) ή το αιθίνιο (C_2H_2).

Η ποσότητα του υδρογονάνθρακα είναι $n_Y = \frac{11,2}{22,4} = 0,5 \text{ mol}$

Αν ο υδρογονάνθρακας Y είναι αλκένιο, τότε αντιδρά με 0,5 mol συνολικά των 2 αντιδραστηρίων προσθήκης, H_2 και Br_2 , μέχρι να μετατραπεί σε κορεσμένη ένωση.

Αν ο υδρογονάνθρακας Y είναι αλκίνιο, τότε αντιδρά με $2 \cdot 0,5 = 1$ mol συνολικά των 2 αντιδραστηρίων προσθήκης, μέχρι να μετατραπεί σε κορεσμένη ένωση.

Η ποσότητα του H_2 ($M_r=2$) που αντέδρασε είναι: $n_1 = \frac{0,8}{2} = 0,4 \text{ mol}$

Υπολογίζουμε και την ποσότητα του βρωμίου ($M_r=2 \cdot 80=160$) που αποχρωματίζεται από το αέριο που λαμβάνεται στην έξοδο του σωλήνα:

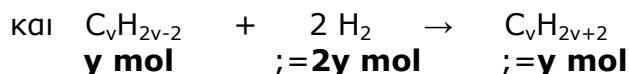
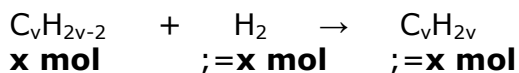
100 mL διαλύματος περιέχουν 12 g Br_2

800 mL " " ;=96 g Br_2 οπότε $n_2 = \frac{96}{160} = 0,6 \text{ mol}$

Δηλαδή ποσότητα 0,5 mol του υδρογονάνθρακα Y απαιτεί συνολικά $0,4+0,6=1$ mol των αντιδραστηρίων προσθήκης H_2 και Br_2 , για να μετατραπεί σε κορεσμένη ένωση. Αυτό σημαίνει ότι ο Y είναι αλκίνιο, δηλαδή το αιθίνιο: **$CH \equiv CH$**

Δ4. Από την εκφώνηση καταλαβαίνουμε ότι η ποσότητα του H_2 δεν επαρκεί για την πλήρη υδρογόνωση του αλκινίου Ψ (C_vH_{2v-2}), επομένως ένα μέρος του μετατρέπεται σε αλκένιο (C_vH_{2v}) και το υπόλοιπο σε αλκάνιο (C_vH_{2v+2}).

Έστω ότι **x mol** του αλκινίου Ψ μετατρέπονται σε αλκένιο και **y mol** σε αλκάνιο:

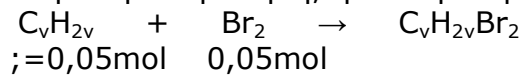
Η ποσότητα του υδρογόνου που χρησιμοποιήθηκε είναι: $n_{H_2} = \frac{11,2}{22,4} \text{ mol} = 0,5 \text{ mol}$

Άρα θα ισχύει: **$x+2y=0,5$ (1)**

Η μισή ποσότητα του μίγματος των δύο προϊόντων θα περιέχει:

$$\frac{X}{2} \text{ mol } C_vH_{2v} \quad \text{και} \quad \frac{Y}{2} \text{ mol } C_vH_{2v+2}$$

Η ποσότητα του Br_2 είναι $n=c \cdot V=0,05 \text{ mol}$. Με το Br_2 αντιδρά μόνο το αλκένιο. Σύμφωνα με την εκφώνηση, η αντίδραση είναι πλήρης:

Επομένως $\frac{X}{2}=0,05 \Rightarrow \mathbf{x=0,1}$, οπότε από την (1) προκύπτει και $\mathbf{y=0,2}$.

Από τις αρχικές αντιδράσεις του αλκινίου με το H_2 προκύπτει ότι αντέδρασαν $x+y=0,3 \text{ mol}$ του αλκινίου Ψ .

Αυτή η ποσότητα του αλκινίου ($M_r=14v-2$) ζυγίζει 12 g , επομένως θα ισχύει:

$$0,3 = \frac{12}{14v-2} \Rightarrow \mathbf{v=3}$$

Άρα:

- το αλκίνιο Ψ είναι το προπίνιο $CH_3C \equiv CH$

- το μίγμα που προκύπτει μετά την υδρογόνωση αποτελείται από:

